



## Између два броја

Крај јуна је, а као да је јесен. Киша, па мало сунца, па опет киша. Завршава се школска година, пријемни испити, поправни, уписи и сви се полако спремамо за одмор. А на одмор ће ко можда. Са просечном платом од око 340 евра у просвети тешко да ће неко моћи да се озбиљније проведе.

Још траје полемика у Влади да ли ће запосленима у јавном сектору и пензионерима бити исплаћен неки динар. Очекивано је да ни у самој Влади нема јединственог става о томе. Од приче да ће запосленима у јавном сектору бити исплаћено по 5.000 динара у јулу, као неки бонус (или регрес), изгледа да се одустало.

Министарка финансија помену да ће то бити у другој половини године. „Не листиш магарче до зелене траве!“

У Влади је очигледно велики раскол на линији др Дијана Драгутиновић и мр Млађен Динкић.

Док министарка финансија заговара повећање ПДВ за три одсто и смањење пореза и доприноса, господин Динкић тврди да никакво повећање ПДВ не долази у обзир, док је ова Влада у мандату. Он мисли да ће то бити још две године. Пошто је господин Динкић већ срушио две Владе, очигледно је да осталим коалиционим партнерима припрето да ће да им ускрати подришку.

То је наша судбина да мале партије воде главну реч и одлучују о нашој судбини. Синдикат образовања Ср-

бије посетио је стални представник ММФ-а у Србији Богдан Лисоволик. У разговору који је трајао више од једног сата, изнели смо му наше виђење ситуације у земљи и шта мислимо да је приоритет у економској политици.

Чињеница је да због сиве економије буџет годишње губи више од 100 милијарди динара, јер послодавци за више од 400.000 запослених не плаћају порезе и доприносе. Када би сви плаћали држави оно што су обавезани, не би било потребе да се замрзавају плате и срозава стандард запослених у образовању.

Али све има своју границу. У нашој анкети о штрајку од 1. септембра 2010. године, више од 92 одсто анкетираних се изјаснило за штрајк.

Надамо се да се и остали синдикати у просвети спремају за штрајк, а коначан одговор биће у августу, када буду завршени годишњи одмори.

У Савезу самосталних синдиката Србије ништа ново. Господин Љубисав Орбовић, председник Савеза, чим се вратило са својих путовања по Канади и Америци, одмах је наставио свој приватни рат против нашег синдиката.

Иако је на Конгресу Савеза самосталних синдиката Србије већином гласова одлучено да наши представници (њих седам), могу да учествују у раду Већа, нисмо добили позив за Конstitutивну седницу Већа, одржану 29. јуна 2010. године, и није предвиђено да наш представник учествује у раду Председништва.

Представници Синдиката здравства и социјалне заштите, који уопште нису у Савезу, равноправно учествују у раду Већа и Председништва Савеза, а господин Орбовић чува једно потпредседничко место за председника тог синдиката када обаве изборе и уђу у Савез.

Због свега овога, на седници РОС, заказаној за 2. јул 2010. биће активирана Одлука о непреносењу чланарине Савезу, као и општинским и градским већима.

Видећемо ко ће имати више користи од оваквог третмана Синдиката образовања Србије – ми или они.

Савез ионако нашем синдикату не пружа никакве услуге, а и политика, коју води господин Орбовић и који се потпуно



приближио министру Расиму Љајићу, катастрофална је за чланство.

Због лицемерног понашања и нанесене штете Синдикату образовања Србије, др Милорад Мијатовић је искључен из Синдиката образовања Србије.

Реч је о председнику Крајинског већа Савеза самосталних синдиката Војводине, који је, иначе, запослен у Вишој пословној школи у Новом Саду. Напомињемо да је Синдикат образовања Србије подржао његову кандидатуру за председника Савеза самосталних синдиката Србије пре две године и да је он својевремено био члан РОС и Председништва Синдиката образовања Србије. За све што је постигао у синдикалној карријери, треба да захвали овом синдикату. А опет, лепо нам се одужио.

Премадма већ месецима покушавамо да допремо до министарке финансија др Дијане Драгутиновић, она је просто неухватљива. До ње не може нико да дође ако случајно није у некој вези са ММФ-ом. Тако ни нашем министру просвете др Жарку Обрадовићу не одговара на позиве. Они као да нису у истој Влади.

Ово је већ виђена ситуација. Било је то и раније, па када почне штрајк, сви брже – боље постану доступни. После су просветни радници криви што фаши губе наставу и што школска година није регуларна.

Ипак, лето се захуктава, па је време да се одморимо од тихих тема.

Свим запосленима у просвети желимо да лепо проведу свој заслужени годишњи одмор!

**БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ**

## Штрајк, избори, приступнице и друге информације...

На седници Републичког одбора Синдиката образовања Србије, одржаној 12. марта 2010. године, увојена је Одлука о ступању у штрајк од 1. септембра, а на њеном основу од једног сата, изнели смо му наше виђење ситуације у земљи и шта мислимо да је приоритет у економској политици.

Чињеница је да због сиве економије буџет годишње губи више од 100 милијарди динара, јер послодавци за више од 400.000 запослених не плаћају порезе и доприносе. Када би сви плаћали држави оно што су обавезани, не би било потребе да се замрзавају плате и срозава стандард запослених у образовању.

Али све има своју границу. У нашој анкети о штрајку од 1. септембра 2010. године, више од 92 одсто анкетираних се изјаснило за штрајк.

Надамо се да се и остали синдикати у просвети спремају за штрајк, а коначан одговор биће у августу, када буду завршени годишњи одмори.

То је наша судбина да мале партије воде главну реч и одлучују о нашој судбини. Синдикат образовања Ср-

бије посетио је стални представник ММФ-а у Србији Богдан Лисоволик. У разговору који је трајао више од једног сата, изнели смо му наше виђење ситуације у земљи и шта мислимо да је приоритет у економској политици.

Чињеница је да због сиве економије буџет годишње губи више од 100 милијарди динара, јер послодавци за више од 400.000 запослених не плаћају порезе и доприносе. Када би сви плаћали држави оно што су обавезани, не би било потребе да се замрзавају плате и срозава стандард запослених у образовању.

Али све има своју границу. У нашој анкети о штрајку од 1. септембра 2010. године, више од 92 одсто анкетираних се изјаснило за штрајк.

Надамо се да се и остали синдикати у просвети спремају за штрајк, а коначан одговор биће у августу, када буду завршени годишњи одмори.

То је наша судбина да мале партије воде главну реч и одлучују о нашој судбини. Синдикат образовања Ср-

бије посетио је стални представник ММФ-а у Србији Богдан Лисоволик. У разговору који је трајао више од једног сата, изнели смо му наше виђење ситуације у земљи и шта мислимо да је приоритет у економској политици.

Чињеница је да због сиве економије буџет годишње губи више од 100 милијарди динара, јер послодавци за више од 400.000 запослених не плаћају порезе и доприносе. Када би сви плаћали држави оно што су обавезани, не би било потребе да се замрзавају плате и срозава стандард запослених у образовању.

Али све има своју границу. У нашој анкети о штрајку од 1. септембра 2010. године, више од 92 одсто анкетираних се изјаснило за штрајк.

Надамо се да се и остали синдикати у просвети спремају за штрајк, а коначан одговор биће у августу, када буду завршени годишњи одмори.

**М. К.**

## О Д Л У К У

Број – 98/10  
Београд, 5.7.2010.

Републички одбор Синдиката образовања Србије на седници одржаној 2. јула 2010. године доноси следеће:

1) Због неуважавања чланова Синдиката образовања Србије у Већу Савеза самосталних синдиката Србије, противно одлуци Конгреса Савеза самосталних синдиката Србије од 27. маја 2010. године, Синдикат образовања Србије потпуно обуставља пренос чланарине Савезу самосталних синдиката Србије. Ова одлука важиће све док представници Синдиката образовања Србије не буду верификовани као чланови Већа Савеза самосталних синдиката Србије.

2) Потпуно или делимично се обуставља пренос чланарине синдикалних организација Синдиката образовања Србије већима Савеза самосталних синдиката Србије на територији. Део чланарине који се не преноси већима Савеза самосталних синдиката Србије на територији деветице се на два дела и то:

- 50% задржаће синдикална организација,
- 50% уплаћиваће се Синдикату образовања Србије.

О величини дела чланарине која се ускраћује већима Савеза самосталних синдиката Србије на територији, на основу мишљења општинских, окружних, градских и покрајинских одбора Синдиката образовања Србије, одлуку ће донети Председништво Републичког одбора Синдиката образовања Србије.

Ова одлука има привремени карактер и трајаће све док се не стекну услови наведени у тачки 1. ове одлуке.

## Из рада Републичког одбора СОС

## Из пера уредника

<b>ОТКАЗАНО</b>	<b>Делта</b>
<b>ОСИГУРАЊЕ</b>	<b>Делта</b>
<b>Уговор са Делта осигурањем за чланове Синдиката образовања Србије је ова осигуравајућа кућа једнострано отказала, без писменог обавештења и образложења.</b>	<b>Обавештавамо све наше школе да више не уплаћују осигурање, уколико то већ нису учиниле.</b>
<b>М. К.</b>	

# Избори, обустане, искључења и допуње

Републички одбор Синдиката образовања Србије је између два броја "Синдикатлног пера" уложио више важних одлука, у коле спала и Одлука са стране 3 нашег листа и ми их објављујемо у интерпретној верзији.

Број – 94/10
Београд, 25.06.2010.

На основу члана 32. Статута Синдиката образовања Србије и члана 5. Одлуке о изборима, број 57 од 29. маја 2009. године, Републички одбор Синдиката образовања Србије доноси

## О Д Л У К У

**О ВЕОЛУ, СТРУКТУРИ И НАЧИНУ ИЗБОРА ЧЛАНОВА РЕПУБЛИЧКОГ ОДБОРА СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ ЗА ПЕРИОД 2011. - 2016.**

Члан 1.

Републички одбор Синдиката образовања Србије (у даљем тексту: Републички одбор) у наредном петогодишњем мандату имаће 45 чланова и то: 24 (двадесетчетири) из Одбора делатности основног и средњег образовања, 5 (пет) из Одбора делатности предшколских установа, 5 (пет) из Одбора делатности високог образовања, 2 (два) из Одбора делатности ученичког и студентског стандарда и 9 (девет) из реда истакнутих синдикалних активиста у складу са чланом 32. став 3. Статута Синдиката образовања Србије.

Општински, окружни, градски и покрајински одбори се формирају по следећим критеријумима: за формирање општинског одбора потребно је имати најмање 25% школа и најмање 10% чланова од укупног броја запослених на територији општине; за формирање градског односно окружног одбора потребно је најмање 25% школа и најмање 15% од укупног броја запослених на територији округа односно града и за Покрајински одбор је неопходно имати најмање 30% школа и најмање 20% од укупног броја запослених у покрајини.

Ови подаци ће се документовати на основу извештаја о углавненој чланарини и броју запослених на датјој територији, као и на основу попуњених пријступница.

**Одлука о искључењу др Милорада Мијатовића из Синдиката образовања Србије**

Републички одбор Синдиката образовања Србије на седници одржаној 2. јула 2010. донео је следећу

## О Д Л У К У

Др Милорад Мијатовић искључује се из чланства Синдиката образовања Србије на основу члана 9. става 3, 4. и 7 Статута Синдиката образовања Србије.

## Образложење

Др Милорад Мијатовић као члан Синдиката образовања Србије у више наврата је гласао против одлука Републичког одбора Синдиката образовања Србије, а као председник Покрајинског већа Савеза самосталних синдиката Војводине својим понашањем утицао је и на друге чланове Већа и делегата Конгреса да гласају против интереса Синдиката образовања Србије. Нарочито лицемерно било је његово понашање када је у питању учешће наших представника у раду Ве-

Члан 2.

Избори у синдикалним организацијама у установама почињу 1. јануара 2010. године, а завршавају се конститивсањем Републичког одбора најкасније у априлу 2011. године.

У оним школама и установама где су избори одржани у периоду од 1. септембра 2009. године до ступања на снагу ове одлуке, није обавезно поново одржавање избора.

Члан 3.

За наредни мандатни период утврђује се следећи састав Републичког одбора Синдиката образовања Србије по делатностима и територији:

**А. ОДБОР ДЕЛАТНОСТИ ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА**

1. ПОКРАЈИНСКИ ОДБОР ВОЈВОДИНЕ - 4 члана
2. ПОКРАЈИНСКИ ОДБОР КОСОВА И МЕТОХИЈЕ - 1 члан
3. ГРАДСКИ ОДБОР БЕОГРАДА - 4 члана

4. ТОЛУНАВСКИ ОКРУГ - СМЕДЕРЕВО - 1 члан
5. РАШКИ ОКРУГ - НОВИ ПАЗАР - 1 члан
6. РАСИНСКИ ОКРУГ - ТРСТЕНИК - 1 члан
7. ЈАБЛАНИЧКИ ОКРУГ - ЛЕСКОВАЦ - 1 члан
8. НИШАВСКИ ОКРУГ - НИШ - 1 члан
9. ПИРОТСКИ ОКРУГ - ПИРОТ - 1 члан
10. БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ - ПОЖАРЕВАЦ - 1 члан
11. ТОПЛИЧКИ ОКРУГ - ПРОКУПЉЕ - 1 члан

12. ПОМОРАВСКИ ОКРУГ - ЈАГОДИНА - 1 члан
13. МАЧВАНСКИ ОКРУГ - ШАБАЦ - 1 члан
14. ЗЛАТИБОРСКИ ОКРУГ - АРИЉЕ - 1 члан
15. КОЛУБАРСКИ ОКРУГ - УБ - 1 члан
16. ПЧИЊСКИ ОКРУГ - ВРАЊЕ - 1 члан
17. ЗАЈЕЧАРСКИ ОКРУГ - ЗАЈЕЧАР - 1 члан
18. БОРСКИ ОКРУГ - БОР - 1 члан
УКУПНО: **24 члана**

**Б. ОДБОР ДЕЛАТНОСТИ ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА**

1. ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ ИЗ ВОЈВОДИНЕ - 3 члана
2. ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ ИЗ ЦЕНТРАЛНЕ СРБИЈЕ - 2 члана
УКУПНО: **5 чланова**

**В. ОДБОР ДЕЛАТНОСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА**

1. ГРАДСКИ ОДБОР БЕОГРАДА - 2 члана
2. ГРАДСКИ ОДБОР НОВОГ САДА - 2 члана
3. ГРАДСКИ ОДБОР КРАГУЈЕВЦА - 1 члан
УКУПНО: **5 чланова**

**Г. ОДБОР ДЕЛАТНОСТИ УЧЕНИЧКОГ И СТУДЕНТСКОГ СТАНДАРДА**

1. ПРЕДСТАВНИК ДОМА УЧЕНИКА - 1 члан
2. ПРЕДСТАВНИК СТУДЕНТСКОГ ЦЕНТРА - 1 члан
УКУПНО: **2 члана**

Члан 4.

Скупштина Синдиката образовања Србије чине чланови Републичког одбора садељатељ савеза, новинарских чланова, чланови Статутарног одбора и чланови Надзорног одбора из старог савеза, при чему Скупштина верификује њихов избор. На седници Скупштине Синдиката образовања Србије разматра се Извештај о раду Синдиката и Републичког одбора, доноси Статут Синдиката и даје разрешница Републичком одбору.

Након конститивсања, Републички одбор бира председника и именује секретара, бира Председништво и бира чланове Већа Савеза самосталних синдиката Србије из Синдиката образовања Србије.

Члан 5.

Мандат свих органа и носилица функције траје 5 година, по истеку мандата могу бити поново бирани, и разрешени функције пре истега мандата у складу са Статутом Синдиката образовања Србије.

Члан 6.

При избору чланова органа на свим нивоима треба водити рачуна о равномерној заступљености полова и о заступљености млађих синдикалних активиста.

Члан 7.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

**БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ**

Председник

Број – 94/10-О
Београд, 25.06.2010.

На основу члана 32. Статута Синдиката образовања Србије и члана 5. Одлуке о изборима, број 57 од 29. маја 2009. године, Републички одбор Синдиката образовања Србије доноси

## О Д Л У К У

**О ФОРМИРАЊУ ОПШТИНСКИХ, ОКРУЖНИХ, ГРАДСКИХ И ПОКРАЈИНСКИХ ОДБОРА ОБРАЗОВАЊА ЗА МАНДАТНИ ПЕРИОД 2011. – 2016. ГОДИНЕ**

Члан 1.

Избори за чланове општинских одбора почињу 1. септембра 2010. године, а завршавају се најкасније до 30. октобра 2010. године.

Избори за чланове градских и окружних одбора почињу 1. новембра 2010. године, а завршавају се најкасније до 31. децембра 2010. године.

Избори за чланове одбора делатности морају се завршити најкасније до краја фебруара 2011. године.

Избори за чланове Покрајинског одбора морају се завршити најкасније до краја марта 2011. године.

Члан 2.

Општински одбор Синдиката образовања Србије може се формирати ако на тој територији има најмање 25% школа и најмање 10% чланова од укупног броја за послених.

Члан 7.

Одбор образовања за више општина (окружни одбор), односно Градски одбор може се формирати ако у том округу, односно граду има најмање 25% школа и најмање 15% чланова од укупног броја за послених.

Критеријуме за формирање окружних одбора не испуњава: Шу-мадијски округ.

Критеријуме за формирање градских одбора не испуњавају: Крагујевац и Нови Сад.

Критеријуме за формирање општинског одбора не испуњавају: Крагујевац и Нови Сад.

Допис ресорним министрима

Број - 85/10

Београд, 07. 06. 2010.

**МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ ДР ЖАРКУ ОБРАДОВИЋУ**
**МИНИСТАРКИ ФИНАНСИЈА ДР ДИАНИ ДРАГУТИНОВИЋ**

Поштовани,

На седници Председништва Републичког одбора Синдиката образовања Србије одржаној 4. јуна 2010. године разматрана је актуелна материјална ситуација у образовању и усвојени су следећи закључци:

1) Захтева се од Министарства просвете и Министарства финансија да хитно организују састанак са представницима презентативних синдиката;

2) Синдикат образовања Србије не прихвата никакве бонусе као замену за повећање плата у образовању. Контролом извршења буџета Министарства просвете и додатним средствима потребно је обезбедити повећање цене рада од септембра месеца за запослене у образовању;

3) Синдикат образовања Србије не одустаје од најављеног штрајка од 1. септембра 2010. године, јер се преко 80% чланова до сада изјаснило за штрајк.

ПРЕДСЕДНИК

**БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ**

Члан 8.

Формирају се:

1. ПОКРАЈИНСКИ ОДБОР ВОЈВОДИНЕ са седиштем у НОВОМ САДУ;

2. ПОКРАЈИНСКИ ОДБОР КОСОВА И МЕТОХИЈЕ са седиштем у КОСОВСКОМ МИТРОВИЦИ;

3. ГРАДСКИ ОДБОР БЕОГРАДА са седиштем у БЕОГРАДУ;

4. ГРАДСКИ ОДБОР НИША са седиштем у НИШУ;

5. ОДБОР МАЧВАНСКОГ ОКРУГА са седиштем у ШАТИЉУ;

6. ОДБОР КОЛУБАРСКОГ ОКРУГА са седиштем у УБУ;

7. ОДБОР ТОЛУНАВСКОГ ОКРУГА са седиштем у СМЕДЕРЕВУ;

8. ОДБОР МОРАВИЧКОГ ОКРУГА са седиштем у ЧАЧКУ;

9. ОДБОР РАШКОГ ОКРУГА са седиштем у НОВОМ ПАЗАРУ;

10. ОДБОР РАСИНСКОГ ОКРУГА са седиштем у ТРСТЕНИКУ;

11. ОДБОР ЈАБЛАНИЧКОГ ОКРУГА са седиштем у ЛЕСКОВЦУ;

12. ОДБОР НИШАВСКОГ ОКРУГА са седиштем у НИШУ;

13. ОДБОР ПИРОТСКОГ ОКРУГА са седиштем у ПИРОТУ;

14. ОДБОР БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА са седиштем у ПОЖАРЕВЦУ;

15. ОДБОР ТОПЛИЧКОГ ОКРУГА са седиштем у ПРОКУПЉУ;

16. ОДБОР ПОМОРАВСКОГ ОКРУГА са седиштем у ЈАГОДИНИ;

17. ОДБОР ЗЛАТИБОРСКОГ ОКРУГА са седиштем у УЖИЦУ;

18. ОДБОР ПЧИЊСКОГ ОКРУГА са седиштем у ВРАЊУ;

19. ОДБОР ЗАЈЕЧАРСКОГ ОКРУГА са седиштем у ЗАЈЕЧАРУ;

20. ОДБОР БОРСКОГ ОКРУГА са седиштем у БОРУ.

Члан 9.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК

**БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ**

Број – 97/10

Београд, 5.7.2010.

**ДОПУНА ПРАВИЛНИКА О МАТЕРИЈАЛНО - ФИНАНСИСКОМ ПОСЛОВАЊУ И РАДУ НАДЗОРНОГ ОДБОРА СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ**

После члана 9. додаје се члан 9а који гласи:

Члан 9а.

Републички одбор Синдиката образовања Србије може изузетно донети одлуку и о другом начину расподеле чланарине у одређеном временском периоду.

У том случају председник Синдиката образовања Србије или лице које он овласти, закључује уговор о новој расподели чланарине са свим правним субјектима у оквиру Савеза самосталних синдиката Србије.

# Одлуке РСОС

# Одлуке РСОС

# „Жене женама” – успешно за почетак



У Београду је 25. јуна у организацији Секције жена Синдиката образовања Србије одржан једнодневни семинар под називом „Жене женама – акција!”. Ово је било прво окулпање чланица Секције после Оснивачке скупштине, одржане у марту ове године. У раду Семинара учествовало је нешто више од двадесет чланица, јер је време одржавања истовремено било и време повећаних обавеза у школама и на факултетима. Но, резултати су такви да с преговором можемо рећи оно што су и учеснице на крају изјавиле, а и у евалуационом листу записале – одличан почетак рада, само треба наставити.

## Жене у образовању

Програм семинара обухватио је више тема предвиђених и Програмом рада Секције, од заступљености жена у чланству Синдиката образовања Србије до конкретних тема које се искључиво односе на здравље жена: „Значај ране дијагностике у превенцији малигних болести код жена” и „Утицај стреса на кардиоваскуларне болести код жена”. У првој теми „Жене у образовању – жене у синдикату” има ли разлога за акцију?” прилог је испред Синдиката образовања Ср-

бије припремила **Борка Вишић**. Наведени су подаци о структури запослених у свим нивоима образовања према полу и структури чланова Синдиката образовања Србије према полу. Такав врста поређења може се извести, јер је у Синдикату образовања Србије новина база података о чланицама из које се, поред података о родној структури могу анализирати и други подаци о нашим члановима. Мало која организација има такву врсту података, која се годишње иновира и може да послужи за усмеравање активности на јачању наше синдикалне организације. Структура наших чланова идентична је са структуром запослених, сем у високом образовању, где имамо више жена међу члановима него што их је у структури запослених. Познато је да је у предшколском васпитању и образовању највише запослених жена (92,5 одсто), док учешће жена опада са порастом нивоа образовања. Подаци о структури председница синдикалних организација у додаслашњем изборном периоду показују да је жена међу председницама до сада било мање него што су заступљене у чланству, од основног до високог образовања, као и да је мање учешће жена у чланству одбора делатности и саставу Републичког одбора него што су заступљене у чланству. Констатова-

но је да је потребно да се жене више заинтересују за синдикални рад и активније учествују у синдикалном деловању, укључујући желе да се нека питања, која се на њих непосредно односе, и решавају за њихову добробит. Завршетком изборних активности током ове и почетком наредне године бићемо у прилици да пратимо промене у родној структури руководстава синдикалних организација и облика деловања у Синдикату образовања Србије.

## Подизање здравствене културе

Пажњу учесница семинара посебно је привукло излагање проф. др **Марине Миленковић**, професорке на Фармацевтском факултету у Београду и председнице Секције жена, „Значај ране дијагностике у превенцији малигних болести код жена”. Поред стручне и научне компетенције за ову тему, госпођа Миленковић се потрудила да излагање буде разумљиво и блиско учесницама, које су из наведених информација сазнале значај редовних прегледа које свака жена треба да обавља макар једном годишње за превенцију најтежих обољења. Разлози који упућују на развијање превенције и подизање здравствене културе су управо у непосредној симптома у фазама када се болест може лечити и једино редовни прегледи могу да укажу на постojање болести и њено ефикасно лечење. Професорка Миленковић је истакла и повезаност (не)здравог начина живота са повећаним могућностима појаве учешће жена у чланству одбора делатности и саставу Републичког одбора него што су заступљене у чланству. Констатовање је да је потребно да се жене више заинтересују за синдикални рад и активније учествују у синдикалном деловању, укључујући желе да се нека питања, која се на њих непосредно односе, и решавају за њихову добробит. Завршетком изборних активности током ове и почетком наредне године бићемо у прилици да пратимо промене у родној структури руководстава синдикалних организација и облика деловања у Синдикату образовања Србије.



болести. Примерице, жене пушачи које истовремено имају и хумане папилома вирусе изложене су 14 пута већој могућности појаве малигне болести. Такође, важна је и здравствена култура, јер је, на пример у Финској, више струко мањи проценат жена које оболевају, с обзиром на то да редовно иду на прегледе.

## Одбрана од стреса

Научна саветница др **Ђурђица Јововић**, која је и председница Синдиката науке Србије, припремила је излагање „Утицај стреса на кардиоваскуларне болести код жена”. Тема врло актуелна, последнице видљиве у по-

већаном броју обољења која удружена са ефектима стреса, неповољно утичу на здравље жена и њихову радну способност. Стрес изазива и позитиван догађај (еустрес – позитиван стрес), док негативан може да води у болест (дистрес – негативан стрес). У излагању је истакнута разлика између акутног и хроничног стреса, фактора стреса, испољавања стреса и последица од којих се многе могу спречити. После фазе шока долази фаза резистенције и одбра на траје од 24 до 48 сати, потом долази фаза исцрпљености у којој опада имунитет и расте крвни притисак, док је четврта фаза болест – односно разне врсте аутоимуних болести којима се „не зна узрок” (као што су шећерна болест, штитна жлезда, хипертензија, атеросклероза, инфаркт). Сам стрес не води директно до инфаркта, али постоји ланцај симптома који, укључујући се не реагује на њих, воде до инфаркта. Учесницама семинара је посебно био занимљив део излагања у којем је др Јововић навела бројне начине како се „носите” са стресом. Међу њима су и развој са блиским особама, важност комуникације у којој се подели невоља која је изазвала стрес, позитивно окружење, промена начина размисљања, али и „ситне” ствари које свако од нас може за себе да уради, почев од дељења вишеструких обавеза којима је жена свакодневно изложена – посао, породица, кућа, деца, родитељи... Потреба да се издвоји време за себе – опуштање, вежба дисања, лагана шетња, пешачење, дружење, брига о здрављу! исхрана .... свакако ће смањити негативне последице стреса и тиме предупредити она фаза када се лечење последица мора препустити стручњацима. А то подразумева и друготрајно лечење, одсуство с посла и додатно отпређења и за породицу и за жену изложену негативним последицама стреса.

## Дискусија, примери и закључци

Разговор који је уследио после ових занимљивих и корисних предавања био је врло живахан – и за дефинисање будућих активности синдиката и Секције жена, али и за размену искустава у подизању здравствене културе код жене запослених у образовању. Без обзира на висок образовни ниво жена запослених у образовању, значајан број не иде редовно на прегледе, а и у многим срединама су теже доступне институционалне могућности за прегледе. У предшколским установама је, поред редовног здравственог прегледа деце, једно време био обавезан и здравствени преглед запослених, што би, по мишљењу учес-

ца семинара било веома важно за све жене запослене у образовању.

Позитивни примери из Ниша, које су изнеле **Зорица Китановић** и **Драгана Ђорђевић**, указују на могућ начин решања проблема. У Нишу лекари долазе у школе и организовани су бесплатни прегледи, а у Дому здравља се организује и преглед за све жене запослене у предшколској установи. **Велинка Тошић** из Лознице је истакла значај подизања свести код жена о потреби редовних прегледа. Јер је код многих потребно разбити страх, а потом обезбедити и услове за прегледе. **Весна Ан-**



**дрејевић** из Београда је истакла да је, с обзиром на старосну структуру запослених жена у образовању, неопходно информисање жена о томе како да се понашају, али и покретање активности ка обавезном годишњем прегледу.

Све учеснице семинара су се залажиле да се покрене иницијатива за обезбеђивање обавезног прегледа за све запослене жене једном годишње. Потребно је испитати могућности укључивања Министарства здравља и Републичког здравственог фонда, а изражена је спремност да и свако додатно плати разумну цену уз повољне услове за реализацију оваквих акција.

Председница Секције жена **Марина Миленковић** је закључила да је потребно да од нас потекне иницијатива и да се испитају могућности и модели за реализацију ове веома значајне

активности за здравље жена, али и за укључивање нашег синдиката у решавање животних по-



Треба својих чланица.

Секција жена ће у даљем раду подстицати активирање регионалне женске мреже, у чему ће највећу улогу имати чланице Извршног одбора Секције жена, које су и биране по регионалном принципу (Горица Матић из Суботиче, Биљана Благојевић из Београда, Велинка Тошић из Лознице и Надлица Трајковић из Врања). Тиме ће активности Секције добити на масовности и већем утицају међу чланицама.

У бројним похвалама, учесница семинара садржана је и оцена да је овај семинар за све био изузетно користан и антистресан, пошто је атмосфера и сам рад био благотворан на њихово позитивно осећање – које су жене приредиле женама. Мушки чланови тима за припрему су са задовољством свему дали логистичку подршку.

**Б. ВИШИЋ**



# Женски кутак



# Женски кутак

# Како нас други виде

У Београду је 9. и 10. Јуна 2010. године одржана радионица, на којој је учествовао велики број представника свих важних чинилаца у стручном образовању, од Министарства економије и регионалне развоја, Министарства просвете и рада, преко удружења послодавца до синдиката, факултета, завода...

## У сусрет ЕУ

Повод је било представљање Нацрта анализе развоја људских ресурса у Србији, коју је за потребе Европске комисије припремила Европска фондација за обуку из Торина. У анализи су наведени нама већ познати подаци о стању људских ресурса у Србији, али је некако све то другачије када о нашим проблемима други саопште своје виђење.

У веома инспиративним дискусијама највише се расправљало о понуђеним препорукама, пошто је то најважнији део читавог посла. Од препорука ће зависити и врста пројектних активности које ће се финансирати из предприсутних фондова Европске уније. Тренутно се разматрају предлози пројеката и програма у оквиру IPA IV присутних фондова, који се односе на развој људских ресурса (у току је, такође, компонента III IPA фондова, која се односи на регионални развој, док компонента V - рурални развој још није отворена).

За коришћење средстава из предприсутних фондова ЕУ неопходне су добре анализе, истраживања и експертиза, како би се омогућило процес развијања партнерства у области развоја људских ресурса. Од добро дефинисаних препорука и приоритета зависиће и које теме ће доћи финансијску подршку из предприсутних фондова Европске уније.

## Уочен и признат рад СОС

За Синдикат образовања Србије је важно да је у анализи признат и признат значај и улога нашег синдиката, а наведене су и оцене да без синдиката образовања неће бити успешне ни форме стручног образовања, што значи да синдикат треба да буде укључен и у питања која се тичу професије, не само плата и услова рада.

Аутори Студије (експерти ЕТФ Вацлав Клена, Серен Нилсен, Евгениа Петкова и Али Еркин Су) наводе да је тежиште анализе било на три кључна аспекта и њихову повезаност: образовање и обука са становишта учења током читавог живота, запошљавање и социјална инклузија. Циљ је био да се сагледа колико је систем образовања и обуке Србије способан да донесе такве резул-



тате учења који би повећали могућност запошљавања, конкурентност и правичност на краћи и дужи рок. У основи је схватање развоја људских ресурса у односу на просперитет, одрживи раст

## Без синдиката образовања нема успешне реформе стручног образовања и обуке

и јачање социјалне кохезије земље на путу ка ЕУ. Закључци анализе ће бити основ за израду програма Европске комисије и за доношење одлука на националном нивоу.

## Србија под лупом

У анализи се полази од демографске ситуације у Србији и констатује пад броја становника. У економској ситуацији оцењује снажан утицај светске економске кризе и рецесији, а у издавању за образовање се констатује повећање до прошле године, а од тада смањење (пројектовано је 3,9% БДП али није остварено). Стручњаци ЕТФ су израчунали да

## Образовање и професионални развој

„Синдикат образовања Србије, који представља наставнике и друге запослене из свих сектора образовања, учествује реформским процесима и подржава стручно усавшавање наставника. Основан 1991. године, има око 40.000 чланова и члан је Интернационале образованих професионалаца европске синдиката образовања и других радника у образовању из читавог света.“ (стр. 12 Студије)

је удео образовања у буџету Србије 16,85%, од чега се 48% троши на предшколско и основно образовање, 21% за средње, 22% за високо, 8% за студентски стандард, а 1% за националне савете и институте за образовање. Од тога 85% одлази на плате запослених у образовању, што оставља мало простора за иновације и школску инфраструктуру. Плате се исплаћују из државног буџета, а 20% државних расхода на образовање потиче из локалних задница, а сиромашније општине не могу да покрију у потпуности ове издате. Ради унапређења ефикасности настави се да се број одељења и школа прилагоди демографској ситуацији, јер смањивање броја ученика не прати и смањивање броја запослених у образовању. У овој анализи се наводи да је у основном образовању однос броја наставника и ученика 1:13,8 и у средњем 1:10,7 (а у земљама ОЕСД 15,2 у основним и 13,0 у средњим). Тако испада да наши ученици и наставници имају боље услове за рад него најразвијеније земље света. Такође, наводи се да се реформама, децентрализацијом и променом начина финансирања образовања (по глави ученика), сарадњом са социјалним партнерима, додатном обухом наставника и другим активностима настоји повећати ефикасност система образовања. Подаци о образовној структури становништва говоре да је веома неповољна (нпр. 35% становништва има само основно образовање). Необразовани су и најсиромашнији, али није развијена свест о повећаној потреби образовања и просперитета заједнице. Жене су боље образоване него мушкарци, наводи се у анализи. Констатује се да си-

стем образовања у Србији младима омогућава приступ адекватним могућностима учења, а зато так система је да сруши препреке могућностима учења групама које су у неповољном положају и то је задатак инклузије. Стопа напуштања школовања је званично 0,4% у основном и 2,3% у средњем, али се наводи да је стварна знатно виша. У образовном систему Србије започете су реформе којима се настоји да се побољша квалитет основног и општег средњег образовања, јер су резултати наших брата на PISA тестирању знатно испод података о учењу одраслих (процентује се 3 - 4% становништва од 24 - 65 година), али се настоји отварању система према учењу одраслих; готово у отпадним центрима за усавршавање незапослених. Доносиоци одлука углавном користе термине „исходи учења и компетенције“, али у стварности преовлађује традиционални приступ квалификацијама – од I до V у средњошколским програмима и VI до VIII у високом образовању. Национални оквир квалификације је у изради, али још нису повезана ова два дела.

Очекује се да ће нови Савет за стручно и образовање одраслих можда разрешити ситуацију. Даље се говори о успешу пилот програма у оквиру SANDS пројекта (58 нових профила у 164 школе), али позитивни резултати још нису саставни део система, иако се сматрају квалитетним помаком. Свеукупно недостаје квалитета сарадња са привредом. Експерти су у овој анализи навели да систем припреме наставника није одговарајући, јер још преовладава традиционални модел фронталне наставе и стицање чињеничног знања, једно од решења је и нови Закон о основама система образовања и васпитања, који предлађа 30 бо-дова за педагошко - методичка знања и шест за практичну наставу. То значи да ће многи наставници који већ раде морати да унапреде своје педагошке вештине.

## Нема реформе без синдиката

Што се тиче професионалне оријентације и саветовања, за то је задужена Национална служба за запошљавање, преваходно за оне који су пријављени као незапослени. Даље се позитивно оцењују активности на програму реформе образовања и дефинирању стратегије образовања. У анализи чинилаца важних за унапређење система наводи се да је ангажовање социјалних партнера још на ниском нивоу. Значајан део анализе посвећен је анализи незапослености и политици тржишта рада, стратегији и акционим плановима за запошљавање, као и социјалној инклузији (сиромашни, ромска по-

пулација, особе са посебним потребама). Говорити о средњорочним изазовима, посебно се истиче потреба реформе развоја људског капитала и потреба стратегије за промену. Међу чиниоцима битним за реформу посебно се наглашава значај синдиката просветних радника.

ПРЕПОРУКЕ НА КРАЈУ анализе биле су предмет расправе учесника ове радионице и њихова систематичност и обухватност биће преуђене у наредним активностима које ће помагати ЕУ из својих фондова.

## И социјално партнерство

У области образовања и обуке наводи се да је потребно оспособити стручне кадрове и учествовању одраслима приступити омогућавање одраслима приступити образовању. Програми образовања и обуке морају се модернизовати како би обухватили кључне компетенције и практичну обуку. Потребно је промовисати професионални развој и ре-

Учесници у расправи били су врло креативни у дефинисању наших потреба – како унапредити систем образовања и учинити га ближњи потребама тржишта рада. Многе стратегије, препоруке и акциони планови већ су усвојени, а очекује се и усвајање стратегије развоја образовања, примереног потребама нашег развоја.

Међутим, најзначајнијом нам се чини порука директора средње школе из Зрењанина, која се као огледни центар веома често помиње као пример добре праксе: „...оно што је нама потребно је кампања за афирмацију рада!“

## Б. ВИШНИЋ

## Улога синдиката образовања

„Игледа да су синдикати образовања навели нека ограничења о томе колико даљеко земља може да иде у реформи стручног образовања. Широм света просветни радници су високо синдикално организован, често и највише у поређењу са осталим економским секторима. Готово свуда се може видети борба, јер синдикати образовања траже равнотежу у посвећености „професионалним“ бригама са спљаснато посвећеношћу питањима „хлеба и путера“, односно плата и услова.

Међутим, чини се да се у Србији сувише мало пажње поклања напорима да се синдикати образовања заиста укључе, и то се односи, такође, и на многе пројекте које су водили страни донатори у последњој деценији. Реалност је да се ништа не може променити у учиницима и школским радницима ако наставници нису у потпуности посвећени промени. Било би много боље променити стратегију у Србији и ангажовати синдикате ка дискури који се односи на њихов „професионализам“ и професионални статус наставника. Нови фокус треба да се стави на питање, како

синдикати образовања настоје да обликују образовну политику и како су сами синдикати обликовани том политиком? Стратегије професионализације наставника могу да буду основа за обнављање синдиката на основу потребе да наставници не треба да буду само професионалци, већ и кључни чиниоци у реформи стручног образовања. Аранжмани социјалног партнера могу да различитим нивоима могу да воде јачем напласку на преговарању заснованом на интересу, где синдикати и послодавци траже начине да идентификују заједничка питања о ономе што се сматра сагласност о проблему; то може водити повећању напласка на укључивање професионалних питања у дневни ред преговарања.

**Без наставника и њихових синдиката, игледа да је реформа стручног образовања блокирана.**

Стратегије професионализације наставника, са друге стране, могу да буду мреже вертикалног и хоризонталног учења за иновације и креативност.“ (стр. 27 Студије)

# Развој људских ресурса у Србији

# Српско образовање у бројкама

Како изгледа наше образовање када се погледају бројке и упореде са неким другим земљама? То је увек занимљиво за поређење, без обзира што се подаци и извори разликују. Овом приликом наводимо неке показатеље плата наставника у Србији и неким земљама OECD у поређењу са бруто националним дохотком по глави становника. Наравно, не треба посебно истичати да земље које су и економски успешне, знатно више издвајају за образовање, а и оне које теже да се укључе у „клуб успешних“, управо то чине преко образовања. Плате наставника у Србији су најниже, али је и БНД најнижи. Поредити се са богатима није лако, али плате наших наставника су најниже и у поређењу са земљама у нашем региону, што је теже разумљиво. У прошлој години планирано је да се за образовање издвоји 3,9% БНД, али то није остварено, и по најновијим изјавама државних званичника из образовања, ове године нећемо прећи 3,3 одсто.

У основном образовању ради 71.755 запослених, од којих је 55.251 у настави, док у средњем образовању ради 31.441, од којих је 26.096 у настави. Просечан број ученика по одељењу у основном образовању је 21,60, а у средњем 25,77. На државним универзитетима ради 17.831 запослених. Када се погледа образовања структура запослених у образовању, види се да је 58,1% са високом стручном спремом. По образовном нивоу запослених у образовању, јасно је да је реч о јавној делатности са високим просечним нивоом образовања, али са примамљива која одговарају делатностима у којима је образовни ниво запослених знатно нижи.

Б. В.

	Годишња плата наставника у \$	Бруто национални доходак по глави становника у \$
СРБИЈА	5.714	10.400
Мексико	8.040	17.957
Нови Зеланд	19.236	25.354
Португал	20.655	21.304
Чешка	18.194	21.481
Исланд	22.443	36.873
Француска	26.019	42.091
Грчка	26.326	30.305
Италија	26.877	34.955
Јапан	27.284	39.573
Шведска	28.055	43.147
Аустрија	29.446	45.090
Белгија	29.680	42.965
Финска	31.282	45.876
Кореја	16.450	31.590
Ирска	31.977	51.128
Норвешка	32.148	76.692
Аустралија	32.406	41.982
САД	34.519	46.443
Холандија	35.516	47.042
Данска	35.691	55.942
Шпанија	31.142	38.533
В. Британија	35.728	40.266
Немачка	39.442	74.936
Швајцарска	48.286	66.127

## Пехар поново новосадском Студентском Центру

Пети Спортски сусрети Самосталног синдиката образовања, науке и културе Суботице, Војводине и Србије који су одржани последње мајске суботе у Основној школи „Миростап Антић“ на Палићу окупили су нешто више од 400 учесника из Новог Сада, Суботице, Врбаса, Бачке Паланке, Шапца, Зрењанина, Чепарева, Змајева, Савидајица, Кикинде, Бечеја... Распоређени у 23 екипе такмичили су се у одбојци, малом фудбалу, баскету, стоном тенису, шаху и кувању рибље чорбе.

Сусрете је отворио председник Покрајинског Синдиката запослених у образовању, науци и култури мр Јово Гавајић.

Као и претходних година највише је било привлачних екипа за одбојку, пикадо и кување рибље чорбе. Најбројнија екипа и ове године је била из новосадског Студентског центра, која је потврдила резултат од прошле године и опет понела титулу укљупно



победника и пехар Сусрета. Друго место припало је екипи Народног позоришта из Суботице, а треће Институту за ратарство и повртарство Нови Сад. Р.С.П.

### ВЕСТИ СА ТЕЛЕКСА

#### Светски дан против дечијег рада - 12. јун

Интернационала образовања је у сарадњи са Међународним програмом против дечијег рада МОР-а припремила публикацију под насловом: „Као цитру: крај дечијег рада“, у којој се истиче већа између елиминације дечијег рада и постизања циља квалитетног образовања за све. Деца треба да иду у школе, а образовање које им се нули треба да буде квалитетно, да са њима раде квалификовани наставници, да школско окружење буде безбедно

и подстицају за учење. Са Светском фудбалском организацијом је, такође, штампана заједничка публикација са поруком како фудбал може да буде корисан у помоћи деци која су изложена разним патњима у превазилажењу физичких, психолошких и емоционалних ефеката трауматских ситуација. Сви синдикални образована залажу се за укључивање дечијег рада и стварање образовних могућности за сву децу.

Б. В.

## Предлог статута ЕТУСЕ најзад усаглашен - на помоћу интегрисана структура

У Бриселу је 15. јуна одржан ванредни састанак Паневропског комитета синдиката образовања, на којем је јединатачка дневног реда био Предлог статута европске организације синдиката образовања ЕТУСЕ.

Као што смо извештавали у више наврата, готово три године траје активност на промени Статута и европског огранка Интернационале образовања. Разлози Радне групе, која је предložила промене, били су нефејканост досадашње организације у којој су синдикални образована из земља Европске уније имали готово самосталну организацију, са сопственим додатним приходом од чланарине и пројеката које финансира ЕУ, али и активностима које су се односиле искључиво на синдикате образовања из земља ЕУ. У неке од активности (семинари, округли столови, расправе) понекад су укључивани и синдикални образована из земља кандидата за ЕУ, а врло ретко из других европских земаља (међу њима је Србија неколико пута активно учествовала). Паневропска структура, коју чине представници свих европских земаља чланица Интернационале образовања, у свом раду се за потребе синдиката ван ЕУ ограничила на врло узак круг активности – годишњи округли сто за земље Централне и Источне Европе и Учесници у Паневропском комитету.

Потреба за променама које би водиле јединственој организацији синдиката резултирала је Предлогом статута о коме су се у јавној расправи изјашњаваале чланице. Но, и тада је изражена подела – од оних који су желели да се под сваку цену задржи аутономија ЕТУСЕ која има традицију дужу од 40 година и повезана је са ЕУ у оквиру социјалног дијалога и других активности, па до оних примедби у којима је тражено да европска организација одрази традицију која се у Европи поддржава – аутономију у предлагању и избору руководиоца и финансијску самосталност. Предлози којима се тражило веће учешће у руководећим структурама синдиката ван ЕУ тада нису прошли. Резултат је био да тако



предложени статут није добио потребну двотерџинску већину на Генералној скупштини, одржаној новембра прошле године у Варшави. Захваљујући великом броју земаља ван ЕУ које нису прихватиле предлог, али и уздржаности представника Немачке, предлог није како би се Предлог статута приближио општим ставовима, али и увећала примедбе о којима постоји сагласност. После пола године, предложени статут је добио потребан број гласова на Паневропском комитету као акт о којем ће се одлучивати на ванредној Генералној скупштини у новембру ове године.

Незадовољство многих је остало – не само представника земаља Централне и Источне Европе и оних који су ван ЕУ, већ и нових чланица ЕУ, које се у свом раду сусрећу са сличним проблемима због бројних сличности у образовним системима и дуготрајном прилагођавању стандардима ЕУ.

Остала је потреба за већим размјерањем „великих“, који бројем гласова готово увек могу да изгласају „своје“ одлуке, као и потреба равномерније регионалне заступљености у руководећим структурама (пош једно место потпредседника, у сталним комитетима и комисијама). Такви захтеви су упућени и са састанка представника земаља Централне

Б. Вишњић

и Источне Европе, одржаних током фебруара у Будимпешти и априла у Прагу. Представник Србије у Паневропском комитету

**Бранислав Павловић**, председник Синдиката образовања Србије, активно је учествовао у свим овим расправама и дао конструктиван допринос разрешењу проблема. То је и разлог што је изабран за члана Радне групе, која ће по усаглашању досад усаглашених промена, радити на даљем унапређењу постојеће европске структуре синдиката образовања. Задатак Радне групе је да предложени могуће начине унапређења управљачке структуре, изабалансиране да представља укупно чланство ЕУ у Европи на дугорочнијим основама. Такође, Радна група ће предложити износ и начин наплате додатне чланарине за ЕТУСЕ, анализирати ефекте расподеле гласова према плаћеној чланарини, анализирати избор руководиоца према секторима, регионима или групама организација. Ова група ће још анализирати систем избора националних представника у Комитету и испратити административне и финансијске утицаје проширења броја језика, на којима ће се обезбедити преводјење током састанка и преводити документи, с обзиром на то да су језицик баријере наведене као једна од препрека ефикасном раду.

Б. Вишњић

## Паневропски комитет синдиката образовања



Изаваач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум: БОРКА ВИШЊИЋ и МИОДРАГ КАМЛЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail: obrazovanje@sindikats.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штампана: СИГНЕТА - Београд

СIP - каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије Београд - Синдикално перо ISSN 1451-7574 COBISS.SR-ID 120073740

# Плате запослених испод образовног нивоа и значаја